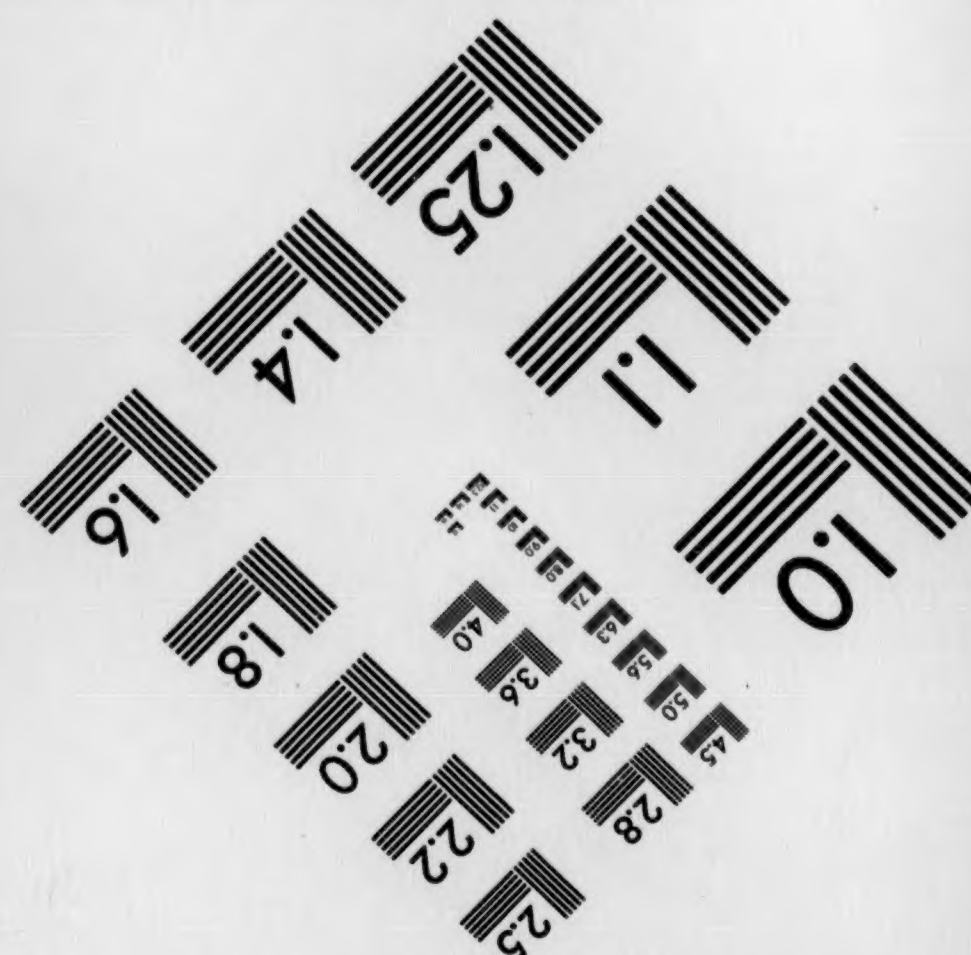
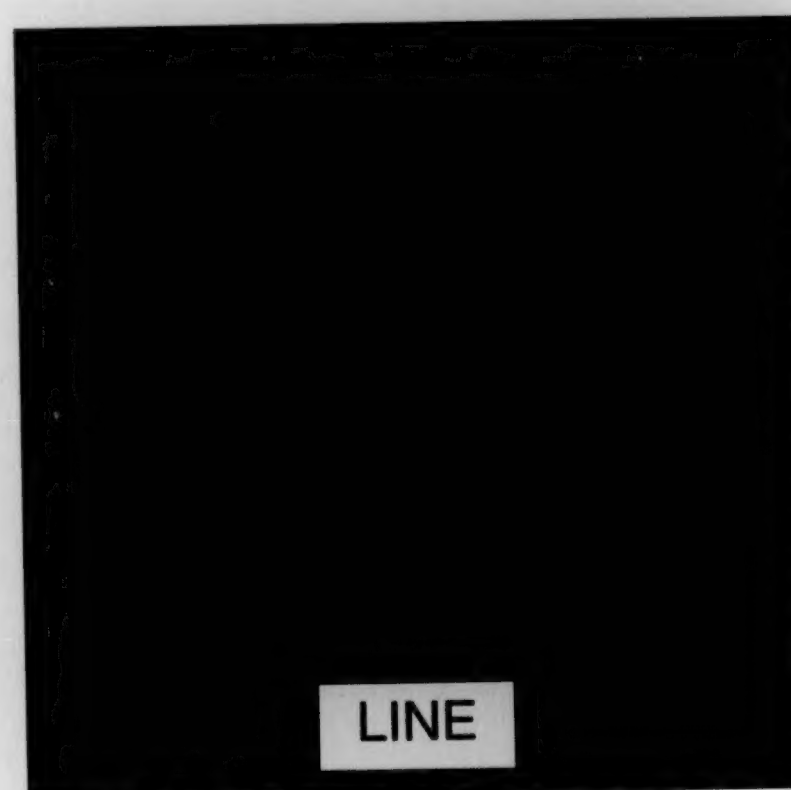
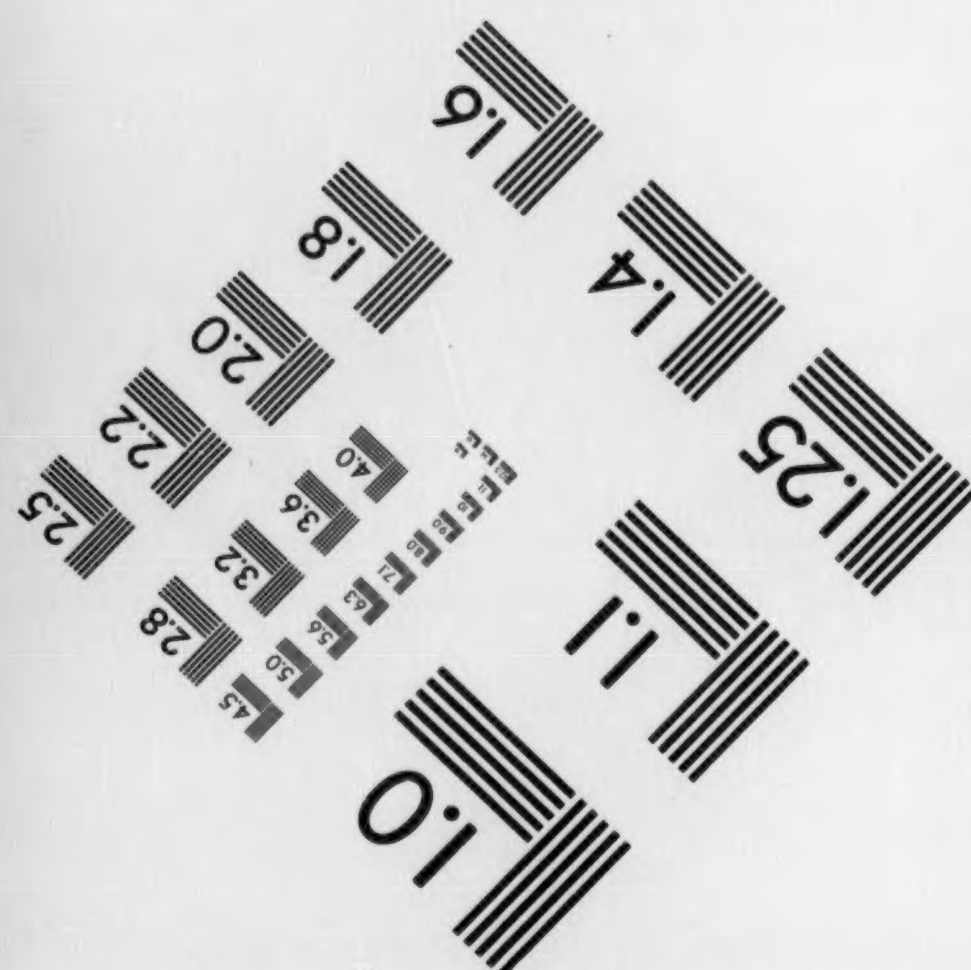
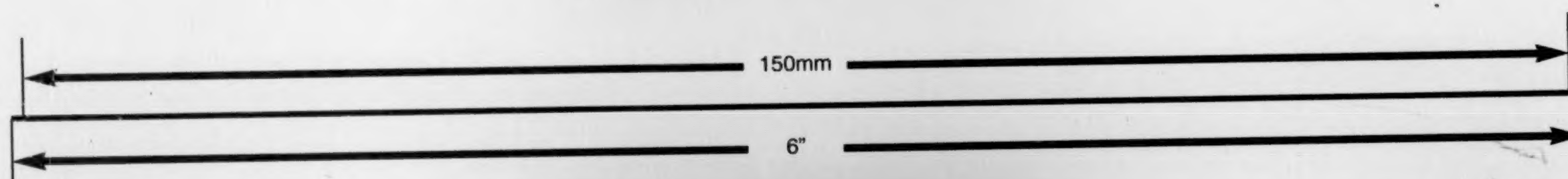
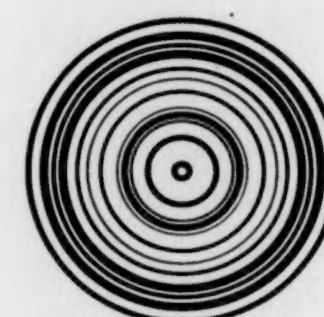
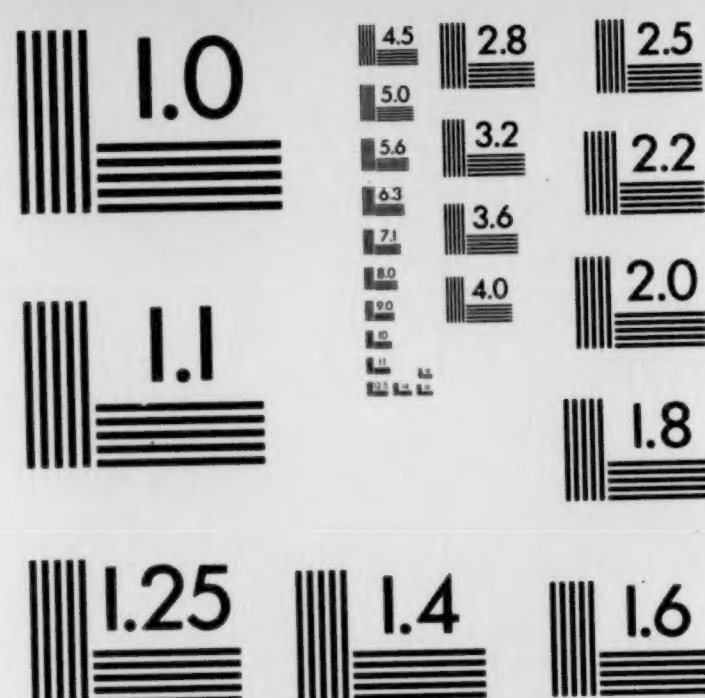
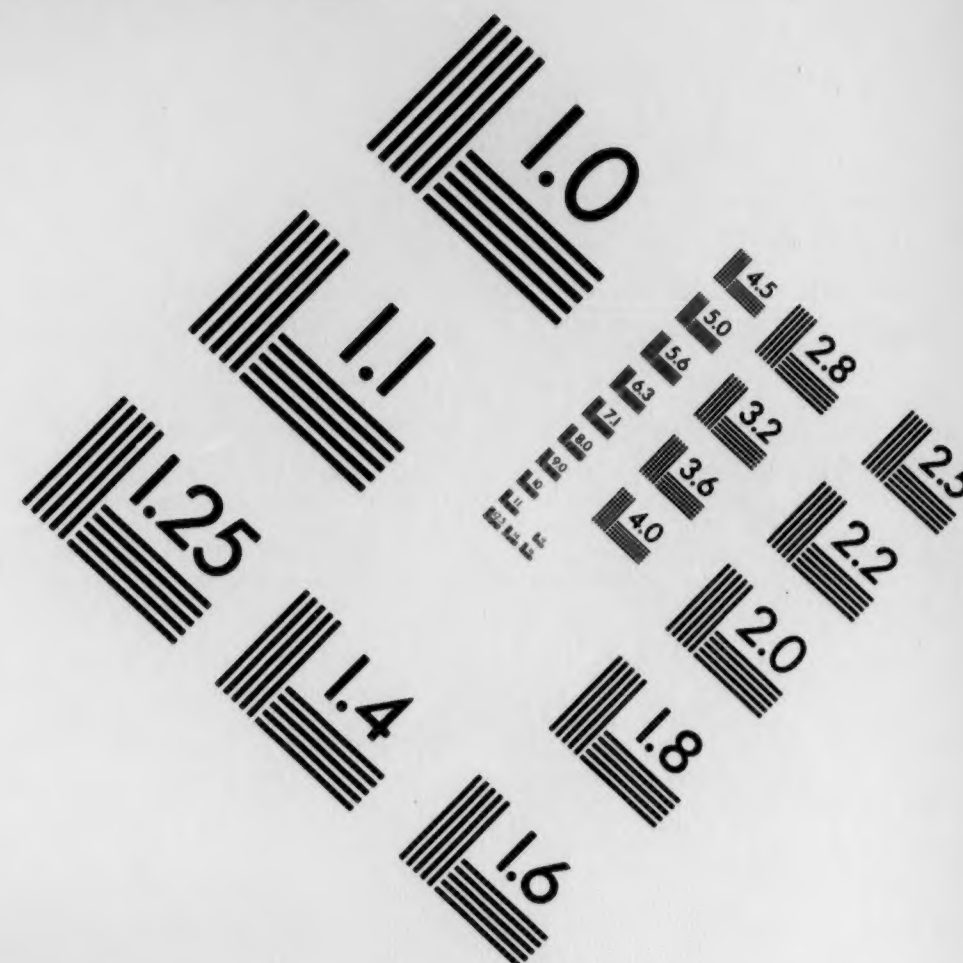
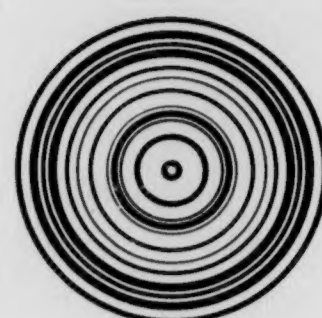
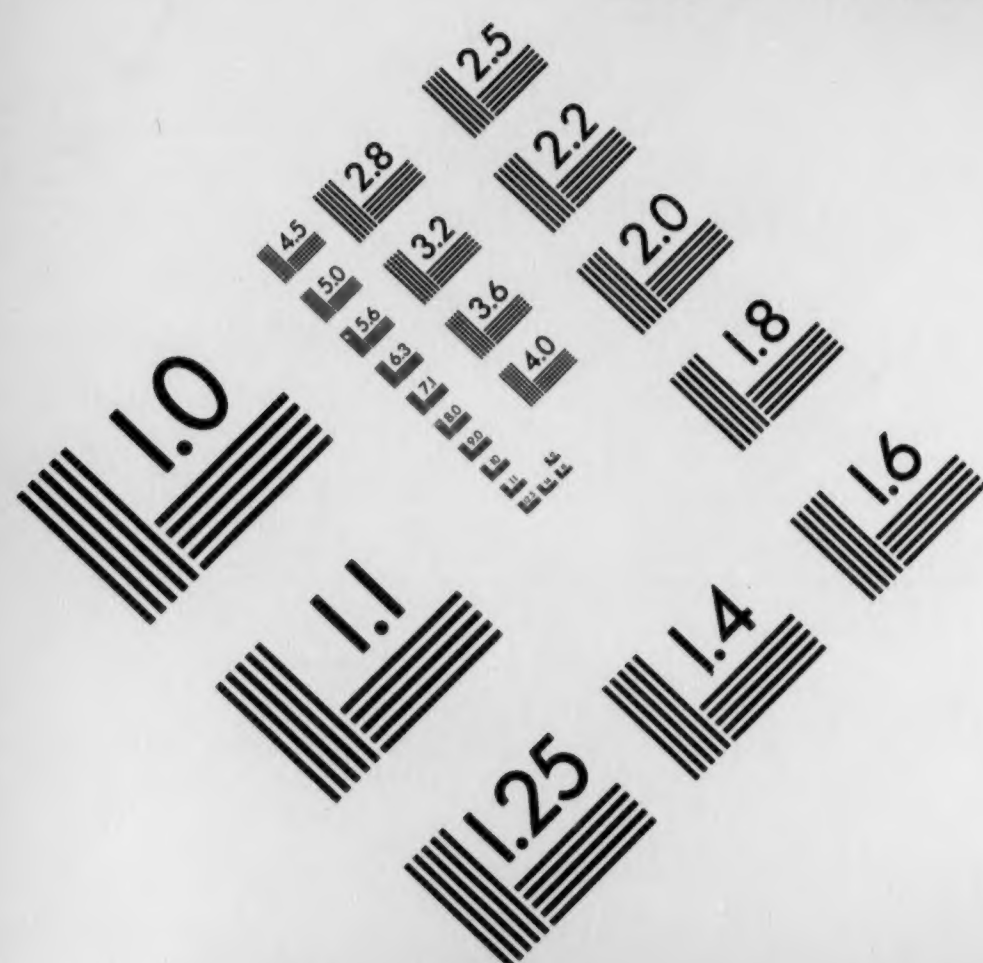

START

CONTROL TEST TARGET for Kodak Quality Monitoring

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz
Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww

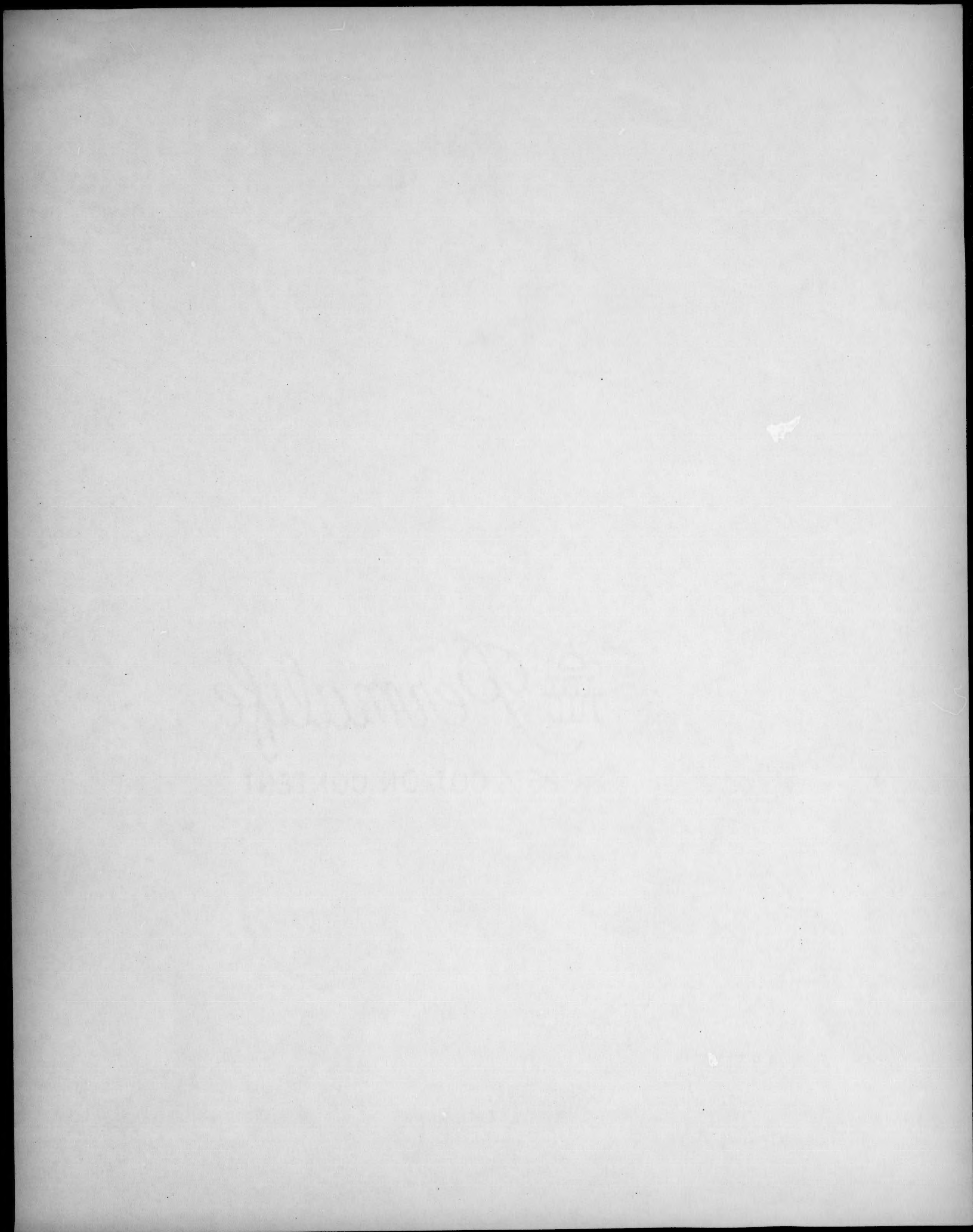
Note: This target is intended for routine quality control checking and uniformity.
It is not to be used for certification of meeting any ANSI or ISO Standards for image quality requirements.
Note: To record background density, use a blank sheet of white paper.

A-2289 CAT 800 7403 Rev. 2/00 @ Eastman Kodak Company, 2000 Printed in U.S.A.

Document Imaging
EASTMAN KODAK COMPANY
Rochester, New York 14650
1-800-232-8811

DOCUMENT
IMAGING

3

Microfilmed 2004
By the
Center for Jewish History

For
YIVO Institute
For Jewish Research

NEW YORK, NY

Reproduction may not be made
without permission.

YIDDISH DRAMA

PRESERVATION

PROJECT

YIVO
LIBRARY

REEL

Y-2004-1891.12

**Di hevrah kedoshah
sudeh, oder, R' Aryeh
der bal menagn.
Varsha,[1910 or 1911].**

BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET
YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

Master negative Storage Number Y-2004- 1891.12

Di hevrah kedoshah sudeh, oder, R' Aryeh der bal menagn.
Varsha :[s.n.], 671 [1910 or 1911].
Varying form of title: R' Aryeh der bal menagn.
32 p. ; 21 cm.

1. Yiddish drama.—lcsh
2. I. Poland-Warsaw

ID : NXYH01-B13730
CALL #: /8017

CC: 9114 DCF: [HBR]

Reduction ratio

X 10.0

11/ 8017

דיא

חברה קדישה = סעודה

אדער

ר אריה דער בעל מנוח

דא ווערט דערציילט פילע קייטלעך וועבן פון די
פערצינטלעך וועלט. אויך קומט דא פאר די פרויען
פון די פערצינטלעך חברה קדישה ווי אזוי זיי האבען
זיך נוהג געווען מיט די טויטע און מיט די לעבעדיגע.
אויך ווערט דא דערציילט פון איין חברה קדישה נבאי
וואס האט געמאכט איין סעודה פאר די חברה לייט,
און ס'ען האט די סעודה אוועקגעגאבען. און דאס
נבאי האט ס'ען איינגעקוקט.

בזמנא בית מדרש דפוסים של י
ניסענקערן לי קאמפער
סודיטא, ביזנא פראדוקטא 80

ווארשא-הרעא

1
8017

דיעות פארשויגען שפילען די ראש

- 1 ר' שכנא האלצהעקער מיט דעם ווייב.
- 2 ר' שלום וואסער-טרענער מיט דעם בראדער.
- 3 דער שטארט פראפעסאר.
- 4 ר' גוטפיל שקאפע דער ספר.
- 5 דער גבאי און די הויזען.
- 6 די חברה קדישה מיט דעם צימער.
- 7 ר' איציק לאמפע דער מלאמש.
- 8 ר' געציל פויק דער ראש הקהל.
- 9 ר' אפרים טאטער מיט דעם קיטל.
- 10 קיילמשע זין ווייב מיט די קאפער.
- 11 ר' אריה רוצח דער בעל מנון.
- 12 ר' ישעיה טאבאטשניק מיט דעם איד.
- 13 ר' קלמן שווארצער מיט דעם מעכריב.
- 14 ר' מאדעם בערגער מיט די שוועל קאפער.
- 15 ר' אברהם שמש מיט דעם בעקער.

די חברה קדישה סעודה.

איה ואל צווי לעבען עס נעמט סך צווי אן ב"ם הארץ.
 צווי אונז! ווי היסט דאס, ואגם צווי ר' שכנא האלצהעקער צו
 ר' שלום וואסער טרענער איה בן נישט קיין יוד! — ר'
 שלום וואסער טרענער טהום א שטעל אנדער די צווי קאן וואסער
 און ווארפט פון זיך צוריק די סאנדעס און פרעגט צווי ב"ר שכנא
 האלצהעקער. וואס טהום זיך מיט איה ר' שכנא. וואס זענט איהר
 צווי אן בעס? דאס איז דאך נאך נישט אייער שטענער. ווי האט
 דאס א מענטש אין זיך אזא רציחה, צו זענט איהר שיפור! —

ר' שכנא האלצהעקער טהום א שטעל אנדער די זענ
 מיט די האק און ואגם צו ר' שלום וואסער טרענער, גלויבט
 פאר ר' שלום ווען איה קען איה נישט אינדאמא וואלט איה אייך
 מצטר געגעבען אז איהר וואלט נישט געוואוסט ווי טווי צוועק
 צו נעמן. —

פאר וואס וואלט עס פאר צווי נעקסטען? פרעגט ר' שלום
 וואסער טרענער.

ואגם ר' שכנא האלצהעקער, ט הדאי! זענט איהר נאך
 גערעכט. אז איה רעד צו אייך צווי ווי א מענטש. ענטפערט איהר
 מיר צווי ווי א בחמה, איהר פרעגט מיר צו איה בן שיפור, ט
 פרוכט געהט וויס דאס נאנצע שטענער! צו איהר וועט קריגען פאר
 ארובער א גלעזל בראנפן!

ר' שלום וואסער טרענער בלייבט שטעהן ווי מוים. די נאז
 איז איהם צו פערשפונצט געווארען פאר גרויס שרעק. און ער
 פרעגט צווי ב"ר שכנא האלצהעקער. וואס רעדט איהר. ווי היסט
 איה וועל נישט קריגען פאר א רובער א גלעזל בראנפן. וואס איז
 עפנים הינט ערנער ווי המיד!

ואגם ר' שכנא. וועט איהר שוין ווי איהר זענט איהר נע-

ווארען אן בעס. און איה. פרעגט איה נאך נישט צו איהר זענט
 שיפור.

ר' שלום שטעהט צווי אן די טרענער האבען זיך איהם צווי
 געשטעלט אין די אויגען. און בעט צווי ר' שכנא האלצהעקער ער
 זאל איהם זאגען וואס די מעשה איז!

רופט זיך אן ר' שכנא. מא וויט נישט קיין נאך און פרעגט
 צווי ווי א מענטש, וועל איה איה וואגען. — איהר וואלט וויסען אז
 מארגען ב"ר נאכט דארף זיין די סעודה ב"ר די חברה קדישה.
 האבען זי אפגעקויפט דאס גאנצע ביסעל בראנפן וואס איז געווען
 אין ש"ס. דער פראפונאטער האט נאך געהאט אין פלעשעל
 בראנפן פאר זיין אייגען געברויך האבען זי עס איה מיט געוואלט
 צוגענומען

ווי דער ר' שלום האט דאס דערהערט האט ער געטהון א
 גרויסען ופץ און אפערברעך די הענט און האט געזאגט צו ר'
 שכנא האלצהעקער ב"ר אונז שטעהט געשריבען צא אמשע ניע
 ווידע מא סערצע ניע בארע, דאס וואס מען וועט נישט מיט די
 אויגען זאל מען נישט גלויבען. איבער דעם מוז איה אלץ
 אריבער געהן צו דעם פראפונאטער און איה וועל זעהן צו דאס
 איז אמת.

דער ר' שלום האט איבער ב"ר שכנא די קאנען מיט די
 סאנדעס און ער געהט אין די קרעטשמע צוויין און ער היסט זיך
 געבען אין מרינק בראנפן. דער פראפונאטער טהום זיך אויף
 איהם א פיוער און זאגט: ר' שלום געהט אייך געוונדערהייט. עס
 איז נישט דא פאר אייערם וועגען קיין בראנפן. דען די חברה
 קדישה זענען בילכער פון אייך.

ר' שלום געהט צוועק פון די קרעטשמע צווי ווי איין אבנע.
 שמוסענער און ער געהט צו ר' שכנא האלצהעקער מיט איין פער-
 ביטערט הארץ און ער דערזעהלט ר' שכנא ווי צווי דער פראפונא-
 טער האט איהם געגעבען אין שווארצען סוף.

רופט זיך אן ר' שכנא. וויסט איהר וואס איה וועל אייך
 זאגען. מיר וועלען זיך היינט פרייה אפפארמיגען פון די ארבעט.
 זאלט איהר קומען צו מיר איהם וועלען מיר זיך איבערשטעלען דאס

נאנצן נעשעפט:

ר' שבנא נעהט אהיים צום ווייב און ער וואגט, רבקה ווייסט
דו וואס איך וועל דיר וואגן. קאך אב בעצייטען דעם אנבייסען.
ווארום ביי מאן וועל איך נישט האבען קיין צייט צו עסען. דען איך
דארף מיך זעהן מיט איין פונקט וועגן איין נעשעפט.

דאס ווייב פרעגט איהם וואס וואל איך קאכען.

וואגט ר' שבנא דו וואלט קאכען קארטאפלעס מיט א פאלשע
זך, טארום איך בין עפנים היינט נישט אזוי בייס געטונד. איבער
דעם וועל איך נישט קענען עסען די גראדע מאכלים. נאך דו וואלט
למעשה אריין געווארן אין די יום א סך פעטרישקע.

רבקה נעהט אריין אין שטערטעל קיפער פאר איין גראדע
פעטרישקע, זי נעהט אויס דאס נאנצע שטערטעל און זי קריגט
נישט קיין פעטרישקע. פרעגט זי אזוי, פאר וואס איז נישט דא
קיין פעטרישקע. — וואגט מיין איהר אז מארגען ביי נאכט דארף זיין
די סעודה ביי די חברה קדישה. האבען זי אפגעקויפט די גאנצע
פעטרישקע.

רבקה נעהט נעבעך אהיים און פעטרישקע און זי קאכט אב
גוף דעם אנבייסען. — אין דעם קומט ר' שבנא פון גאס מיט
הונגעריג. און פרעגט דעם ווייב. נו רבקה! דו האסט שוין אפגע-
קאכט דעם אנבייסען.

וואגט רבקה יא. נאך וואס קומט דעראויס אין האב נישט
געקריגען קיין פעטרישקע, און זי דערזעהלט איהם פאר וואס זי האט
נישט געקריגען.

דער ר' שבנא פערביסט מיט די גראדע לופען און וואגט
צו וואל אלץ זי וועלען זיך שוין א שווארץ יאהר אויסרעכטען, און
צום ווייב וואגט ער. רבקה גיב עסען. איך וועל שוין מווען עסען
און פעטרישקע.

רבקה גרייט איהם צום טיש און זי גיט איהם צו עסען.

ווי ר' שבנא האלט אין מיטען עסען קומט אן ר' שלום וואסער
מרגער. ר' שבנא גיט איהם אב דעם פרישען ברוך חבא און ער

בעט איהם וועגן. ר' שבנא מווייב א נעשעפט צום ווייב. רבקה מען
רמן דעם טיש דען איך דארף מיט דעם פונקט עפנים רעדן. —
רבקה האט נאך אראפ פון טיש די שווארצע שטעל מיט דעם וואל-
ציערנעם לעפעל. נישט צווייגט דעם ר' וואס וואסער מרגער
האט זי דאס געטון. נאך זי האט טאקע נאך פנים מרא פאר דעם
מאן. דען דער ר' שבנא איז נישט געווען קיין קאדער יענ. ער
פלעגט איהר אלץ טאן נעבען א פאר פונקט. ער פלעגט נאך נאך
וואלעווען.

די צוויי בעלי בתים וועגן אזוי און ר' שבנא דערזעהלט פאר
ר' שלום וואסער מרגער אז די חברה קדישה האבען אויסגעקויפט די
גאנצע פעטרישקע. און איך האב מרא אז די חברה וועלען מאכען
איין יקרות אין שטערטעל.

די צוויי בעלי בתים וועלען מיר לאזען וועגן און מיר וועלען
וואו נעמען צו די חברה קדישה.

מינע ליעבע לעזער! איך מוז איך פרייער בעקאנט מאכען
אלץ פראוועס פון די חברה קדישה — אין דעם מאג וואס די חברה
קדישה סעודה איז מוז יעדער חברה מאן פאסטען און יעדער חברה
מאן מוז נעהן אין מקוה און פארנאכט וועגט מען זיך עסען די
סעודה. און די סעודה מוז זיין ביי דעם גבאי אין שטיב און דער
גבאי מוז נעבען די חברה אומנאכט ליכט, האלץ, און וואסער.
יעדער חברה מאן קריגט צוויי פארייאנען. פאר וואו איין פארייצע
און פאר דעם ווייב מוז ער אהיים פארגען איין פארייצע. און דער
גבאי קריגעט פאר פארייאנען. און דעם צומעקט מאך מען נישט
אראפנעמען פון די קיך ביז ער ווערט גוט צוגעברענגט. און אזוי
ווי מען גיט איהר די יום און אז עס נעהט נישט פא איהר קיין פארע
קריגעט דער גבאי א פארוועט פון די חברה. און אז עס האט אלעס
געבראכט ווי געהערט מאכט דער גבאי אויף צומארגען א פאפראוועקע
פאר די חברה.

אויף צומארגען אין דער פריה וועגן די חברה קדישה געזאגט
אין מקוה אריין. די מקוה איז געווען פול מיט חברה לייט און אויף
די מרגער פון די מקוה איז געווען אויפגעקלעפט א קוואלעל. דער וואס

ווי נישט קיין חברה פון סוף וואס איז נישט אונטער זיך נישט
אין מקוה. וואס דאס וועט זיין ווען דאס וועט זיין דאס
האבען מיט ווער איינעם האלט אויסגעהערט דאס מקוה. ווער עס איז
צוגעקומען צו דער מקוה און ער האט געזעהן דאס קוואל איז ער
באלד אוועקגעגאנגען.

יעצט וועלען מיר די חברה קדושה איבערלאזען אין מקוה.
און מיר וועלען זיך זעהן מיט די ערשטע צוויי בעלי בתים ר' שכנא
האלצהעקער און ר' שלום וואסער טרעגער.

ווי די צוויי לויט וועלען געווארן געווארן אז די חברה וועלען אין
מקוה איז זיך ר' שכנא האלצהעקער מיט און וואס איז צו ר'
שלום וואסער טרעגער וועט איהר וואס איז ווער אייך וואסער ר'
שלום. איהר וועט דאך ביי דעם גבאי א יוצא ונכנס. איהר טראגט
דאך איהר א גאנץ יאהר וואסער. איבער דעם נעמט א צונד די
קאנען און טראגט איהר איהר וואסער. און איך וועל אייך נאך-נעמען.
מן הסתם וועט איהר דאך שוין דערשנאפען וואו דער בראנפען שמעקט
וואלט איהר מיר נעמען א ידיעה. און איהר וועט זיך דערווייל שמע-
לען דערען מיט דעם גבאים ווייב. און איך וועל מיר ארויסגעסען
דעם בראנפען און איהרם גען.

וואס ר' שלום צו ר' שכנא. הונדערט יאָר וואלט איהר לעבן
פאר די עצה.

ר' שלום האפט שוין די באַרעם מיט די קאנען און ער נעמט
גלייך צו דער ברינגען און פילט אן די קאנען מיט וואסער און טראגט
דאס גלייך צום גבאי. — ר' שכנא נעמט נאך פון אונטער און ר'
שלום קומט אריין צום גבאי מיט א גרויסען נוס מאַרגען און נוס
אויס דאס וואסער. דערנאך שמעקט ער זיך דערען מיט די גבאים.
ר' שלום ווינטשט איהר צו אז דאס עסען זאל גראַטען! —

די גבאים וועלען איז זיך מיט און זי נעמט אין קאסער אריין
און ברענגט אריין דאס פעסעלע מיט דעם בראנפען און איז מכבד
ר' שלום וואסער טרעגער מיט א טרינק בראנפען. ר' שלום טרינקט
אויס דעם בראנפען און ער זעהט ווי זי טראגט צוריק דעם בראנפען
אין קאסער אריין.

דער ר' שלום נעמט אוועק און ער וואס ר' שכנא האלצהעקער
אז דער בראנפן איז אין קאסער.

דער ר' שכנא איז נישט געווען קיין פוילער יונג און איז גלייך
געגאנגען צו דער קאסער און נעמט זיך ארויס דאס פעסעלע בראנ-
פען און טהוט א געשרי מיט גרויס שמחה. ר' שלום דאס געשעפט
איז שוין פארמיט.

די צוויי בעלי בתים וועלען גלייך איהרם געגאנגען און האבען
זיך גענומען צום טרינקען ביי זיך האבען זיך אַנגעשפּורט און זי
וועלען איינגעשלאפען אזוי ווי די מתים.

די צוויי בעלי בתים וועלען זיך דערווייל א ביסעל איבערשלא-
פען און מיר וועלען זיך זעהן מיט די חברה קדושה! —

די חברה וועלען ארויסגעגאנגען פון מקוה און וועלען זיך גלייך
געגאנגען אין שול אריין. דער גבאי האט זיך אנדער געשטעלט פאר
דעם עמוד. די חברה האבען אַנגעדאווענט. א גאנצען טאג וועלען זי
ארום געגאנגען אזוי ווי די מתים. זי האבען שוין די נשמה אויס-
געשפּוגען פאר הונדערט. פאר נאכט וועלען די גאנצע חברה צונויף גע-
קומען צום גבאי. דער עולם האט געדאווענט מנחה און געלייגענט
וויחל. מען האט תיכף געדאווענט מעריב. באלד דערנאך איז דער
גבאי געגאנגען אריינגעסען דעם בראנפען. ווי ער קומט צו דער
קאסער צו און ער זעהט נישט דעם בראנפען. לויפט ער גיך צוריק
אין שטוב אריין און פרעגט אזוי דעם ווייב. בראנפען ווי איז דער
בראנפען?

בראנפען וואס סטייטש אין דער פריה האט איה מכבד געווען
ר' שלום וואסער טרעגער מיט איין גלעזעל בראנפען. האט איה דעם
בראנפען באלד צוריק געשטעלט אין קאסער אריין.

דער גבאי נעמט נאך איין מאל וועלען דעם בראנפען. דער
בראנפען איז אַבער טאקע נישט דא. דער גבאי קומט אין שטוב
אריין ווער דערשטאקען און ער דערזעהלט דאס אומגליק פאר די
חברה. עס איז געווארען א גרויס געוואלט צווישען די חברה. אין
שטוב איז געווארען ווישע ערגער ווי תשעה באב. דער עולם איז

אדם-נענאנען ווער צווייגערט. אין דעם רופט זיך אן דער גבאי מיט
א ווייניגער קול: לאזען מיר זיך שוין געהן וואסער. דען דער בראנפון
וועט שוין געווען נישט זיין. נאך וואס נאך דאס קען האלטן
קאליע ווערען — .

דער עולם געהט זיך האשען. ווערדען העכע געהען פריהער די
אלטע חברה ליט. ווי דער אלטער ר' ארי' געהט געבען מיט דעם
קאפ ארעבגלעזט און וויל זיך וואסער און קען וואסער נישט דא. דער גבאי
שריט אויף די גבאי'ס פאר וואס איהם קען וואסער נישט דא .

די גבאי'ס וואגט. איך וויל גאר נישט וואס די מעשה איז. מען
וועט גאר נישט דעם וואסער טרענער א נאנצן טאג .

דער גבאי איז נישט פויל. און ער לויפט אריבער צו דעם
וואסער טרענער. ווי ער קומט אריין אין שטוב וועט ער דאס ר'
שלום וואסער טרענער און ר' שכנא האלצהעקער לעגען ביידע צוויי-
מען אויף איין בעט אזוי ווי די מתים — .

דער גבאי הייבט אן צו וועקען דעם ר' שלום וואסער טרענער.
ער רייסט פון איהם שטיקער. אבער דאס העלפט נישט. ער הערט
גאר נישט. פרעגט אזוי דער גבאי די שטוב מענטשען, וואס איז דאס
די מעשה וואס די צוויי ליגט לעגען אויף איין בעט און ווי וועקען אזוי
שטארק פערשלאפען .

ביי דעם ר' שלום וואסער טרענער אין שטוב האט געוואהנט
אין אלטער טאג מיט זיין נאמען ר' גימפיל שקאפע. דער אלטער ר'
גימפיל שקאפע איז א טאטל געווען א וואסער טרענער האט איהם ר'
שלום צוגענומען די פרנסה איז ער געבען היינט געווארען א ווארטאוו-
ניק. נא איז דאך דער אלטער ר' גימפיל שקאפע אין בעס געווען
אויף דעם ר' שלום וואסער טרענער. איבער דעם וואס דער אלטער
ר' גימפיל שקאפע איז וועל אייך וואגן דעם נאנצן אמת פאר וואס
די ליט שלאפען אזוי געשטאק. ווי האבען זיך גאר פשוט היינט
נוט אנגעשיפור'ט. געהט גאר אין שטאל אריין וועט איהר ווערן ווי ר'
שלום'ס ווייב לענט אויך מיט שיפור .

ווי דער גבאי האט דאס דערהערט איז ער ווער שטארק צו-
רודערט געווארען און ער קלערט אזוי וואו האבען די ליט גענומען
אזוי פועל בראנפון זיך אן צו שיכור'ן — .

דער גבאי לויפט אהיים צו דער חברה קדישה און ער דער-
צעהלט זיך די נאנצע מעשה. און ער לויפט גיך אריבער צו דעם
פראפענאטער טרענער צו ר' שלום וואסער טרענער האט ביי איהם
געקויפט בראנפון. דער פראפענאטער שווערט זיך אז ער האט נישט
קען בראנפון און ער האט גאר נישט ר' שלום וואסער טרענער גע-
ווען פאר די אויגען — .

דער גבאי לויפט אהיים און ער דערצעהלט די חברה קדישה
אז דער פראפענאטער שווערט זיך אז ער האט גאר ר' שלום
וואסער טרענער נישט געווען — דערוועיל איז שוין שפעט און די
חברה קדישה געהען נאך ארום נוכטערענהייט. קען בראנפון איז נישט
דא. קען וואסער איז נישט דא. ווי וויסען גאר נישט וואס צו
טהון. דער גבאי לויפט נאך אמאל אריבער צו ר' שלום וואסער
טרענער און ער הייבט איהם טאקע אן מיט גרויס בעס צו וועקען.
דער ר' שלום האט קיים אין צרות אויפגעריסען די צוויי רויסע אויגען
און ער האט זיך אויפגעהויבען. שרייט דער גבאי נאך קומט שוין ר'
שלום איהר וועט גאר בראנפון א ביסל וואסער וועט איהר קענען
צוריק אהיים געהן שלאפען .

דער ר' שלום איז אבער ווער פערשלאפען געווען. האט ער
נישט דערקענט דעם גבאי. וואס אזוי ר' שלום פערשלאפענער-
הייט. שוין שוין און וועל נעמען א ביסל בראנפון. וועל איך
שוין געהן בראנפון וואסער, דער ר' שלום געהט אזוי צו דעם בעס
און הייבט אויף די שטוב און שלעפט ארויס דאס פאסעל מיט דעם
בראנפון — .

ווי דער גבאי דערוועלט דאס פעסל. האט ער דאס דערקענט
אז דאס איז זיין פעסל. הייבט ער אן צו שרייען און צו רייסען דאס
פעסל פון ר' שלום'ס האנד און שרייט אויף דעם קיל טאקע דאס מיין
אייך. הא! הא! א נגב א נגב!

ווי דער ר' שכנא האלצהעקער הערט אזוי פון שלאף ווי מען
שרייט א נגב א נגב. האט ער געמיינט אז מען דארף האבען איין
נגב מהיט ער זיך אהייב אויף פון געלעגער אין איין שטימוועל און
איהר דעם הייבט און הייבט אן צו שרייען. אייך! אייך! דערוועיל דערוועלט
ער ווי מען רייסט זיך עפנים מיט איין פעסל, לויפט ער צו און
רייסט אויף ר' שלום וואסער טרענער ביי דעם ארבעט ביי ער האט

איהם דעם ארבעל אבנערסען. דערווייל האט דעם נבאי געפלאצט דאס הויזען שנודעל, זענען איהם טאק נאך פשוט די הויזען אראפ געפאלען — בקיצור די דריי פערשויין האבען זיך געריסען ביי די נעז. ביי די בערד מען האט דעם נבאי אויסגעריסען א האלבע בארד און טאק די נאז אויך צוריסען. דער נבאי וויל אבער פארש דאס פעסיל נישט אפלאזען — הכלל עס איז געווארען א גרויס געוואלד צווישען די דריי פערשויין ביז עס איז געקומען א סטראזניק און האט זי זאכערעט און פיהרט זי איבער די גאס. דער נבאי נישט אראפ געלאזט די הויזען, א האלבע בארד אויסגעריסען, די נאז צוהאקט, און ר' שלום וואסער טרענער מיט איין אויסגעריסענעם ארבעל — און ר' שכנא האלצהעקער אין איין שמוועל און אהן דעם היטעל. דער סטראזניק פיהרט זי גלייך אין מאניסטראט אריין, דער בארמיש האט דערווייל זי דריי בעלי בתים איינגעזעצט —

זי לאזען די דריי בעלי בתים ויצען און מיר וועלען זיך נעמען צו דער חברה קדושה —

די חברה קדושה געבאט ווארטען אויף דעם נבאי און אויף דעם וואסער טרענער. די אויגען קריכען זי שיער פון קאפ ארויס. עפס איין קליינגקייט מען עסט נישט א גאנצען טאג — אין דעם טהוט א קום אריין ר' נתן דריקאפ מיט א געשרי! געוואלד! וואס שוויגט איהר? מען האט דאך דעם נבאי איינגעזעצט. מען האט איהם דאס גאנצע פנים צוהאקט.

ווי די חברה קדושה האבען דאס דערהערט, האבען זי זיך אלע א שייט ארויסגעמהן פארשטאכטערהייט פון שטוב. אויך די נבאי'ס מיט די קינדער. עס איז נישט געבליבען קיין לעבעדיג נפש אין שטוב. די גאנצע חברה לויפען צום מאניסטראט בעמען דעם בארמיש אז מען וואל דעם נבאי ארויסלאזען. דערווייל זענען געלאפען א פאר בעלי בתים צום נבאי אין שטוב אריין און זי האבען ארויסגעחאפט דאס גאנצע עסען מיט די בילקעס. די כלים האבען זי אויך צוגענומען. זי האבען געמאכט ריין אין שטוב אזוי ווי פאר פסח — און די חברה קדושה בעמען דעם בארמיש אז ער וואל דעם נבאי ארויסלאזען, אבער דאס העלפט נישט. דער בארמיש וואגט ביי נאכט קען ער איהם נישט ארויסלאזען, אין דער פריה וועט ער

איהם אפשר ארויסלאזען. הכלל ווי די חברה האבען געזעהן אז עס איז שוין פערפאלען, האבען זי געוואגט איינער צום אנדערען קומט לאזען מיר געהן עסען. אין טאק דעם נבאי אויך טראגען עפס עסען.

זי געהן אוועק און וואגען דעם נבאי דורך דעם פענסטער פון די תפיסה, אז מען וועט איהם באלד שיקען עסען און מרשטען איהם אז מארגען אין דער פריה וועט מען איהם ארויסלאזען פריי.

דער נבאי שרייט ארויס פון די תפיסה, געהט אהיים עסען און איהר וואלט מיר אויך שיקען עסען. מארגען איז אז נאט וועט העלפען אויך וועל ארויס פון די תפיסה וועט מען שוין מאכען א גוטע מעודה —

די חברה קדושה געהן אהיים צום נבאי. און די נבאי'ס וויל געהן געבען דעם עולם צו עסען. אוי! וואס פאר איין צרה איז איהר געשעהן. עס איז נישט דא קיין עסען, קיין פליס, קיין געוונד קיין לעבען.

מינע לעבעל לעזער. איהר קענט אייך אויך פארשטעלען ווי פיל טרעהרען עס איז פערנאמען געווארען. עס איז געפאלען טרעהרען דען אזוי ווי איין געדעכטער רעגען, און נאך דערצו איז נישט צו קריגען קיין עסען אין גאנצען שטעטל, מען וואל ח'ו שטארבען פאר איין בויז חמץ בעקומט מען אויך נישט און די חברה קדושה האבען איין גאנצען טאג געפאסט. אויך די סעודה האט אזוי פיעל אבגעקאסט. מען זאמעלט איין גאנץ יאהר געלד נאך אויף איין סעודה. דאס צוליעב דעם רייסט מען פון שווע און פון לעבעדיגע, אצונד דארף מען נאך פשוט שטארבען פאר הונגער. און דערצו האט מען דעם נבאי אויך איינגעזעצט. נאט וויססט צו די חברה קדושה וועלען דאס קענען אויסהאלטען!

בקיזור, און דער נבאי געבאט קוקט אויס אין די תפיסה אז מען וואל איהם ברענגען עפס עסען. אויך מיין אבער אז עס איז אין גאנצען אומוואלט זיין ווארטען.

איין גאנצע נאכט זענען די חברה קדושה ארום געגאנגען אזוי ווי די פערסטע מינו. די קעפ אראפגעלאזט. די נעז פארשטאכט. און די בייכער זענען געבאט לעדיג געווען. קאס וואס זי

שלפנין די פנים. איהן פון און איהן לשון. דאס איז פונקט אזוי ווי די וועלט וואלט, האט נישט מען וועט דיר נעמען בעזונדער.

אזער לעבע לעבע, דערפון מיר ויה נעהן וועהן מיט די ערשטע צוויי בעלי בתים ר' שכנא האלדעקער און מיט ר' שלום וואסער טרענער. דען זי וועט איהן מענטשען. מען בעדערף זי נישט לאזן וועטן פערשטאכטערהייט.

ווי ר' שלום וואסער טרענערס ווייב האט זיך אויסגעשלאפען אין דער שטאל. הייבט זי זיך אויף פון שלאף און קומט אריין אין שטוב. דערצעהלט איהר ר' נחמיהל שקאפע די גאנצע מעשה וואס דא איז געווען. — הגם זי האט זיך נישט וועהר דערשראקען, ערשייטענעט נישט זי וועט איין נאכט נישט קריגען געשלאפען פון מאן. דען אלע נאכט איידער ר' שלום ליגט זיך שלאפען, מוז ער זיך קריגען מיט איהר, ביז ער הייבט זי אן צו שלאפען. געדויערט אזוי א פאר שעה, דערנאך געהט ער שלאפען. אזער איז פאר איהר די גרעסטע טובה וואס ער וועט אין תפיסה — צווייטענס דארפט איהר פערשטען אז ר' שלום וואסער טרענער איז נישט געווען קיין גרויסער מפתח, דען ער איז שוין געוואהנט געווען מיט אזעלכע זאכען. עס איז נישט אוועקגעגאנגען די וואך אז ר' שלום וואסער טרענער וואלט נישט וועטן אין די תפיסה. איבער דעם איז דאס ווייב נישט דערשראקען געווארן. נאר פון דעם וועט מען דאך איהם פארם עפנים צו עסען אוועקטראגען אין די תפיסה אריין.

אזער לעבע לעבע, וועט איהר וויסען וואס ר' שכנא'ס ווייב האט פונקט יענעם טאג געטוהן. זי האט געוואסען גרעם. דאדורף האט זי זיך איין ביסל פערואמט ביז דעם וואסער. ווי זי איז אהינגעקומען פון וואסער, דערצעהלט איהר די שטוב מענטשען אז מען האט איינגעזעהט איהר מאן און ר' שלום וואסער טרענער גער און אויף דעם גבאי פון די חברה קדישה. דגם זי האט זיך נישט וועהר שטארק מצער געווען נאר מען מוז דאך פארם ידא זיין פאר מענטשען. האט זי זיך אביסל אפגערוהט און איז זיך געשטענען גלייך צו ר' שלום'ס ווייב.

ווי זי קומט אהי צו ר' שלום'ס ווייב. האבען זי ביידע אנגעהויבן

וויבען צו לעבען איינס צו די אנדערע.

ר' שכנא'ס ווייב לעבט. האט זי האט. און וואלט גוט געווינדען דבורה.

דבורה פארט אויך א גרויסען לאך ארויס, א גוט יאָהר רבקה.

רבקה וואלט צו דבורה. אפשר ואל טען זי אוועק טראגען עפנים עסען. וואלט דבורה ספעט איהן האב דאך שוין בעלד אפ-געקאכט.

רבקה פירענט ביי דבורה וואס זי וואלט קאכען

דבורה וואלט צו רבקה. קאך דאס אייגענע וואס איך קאך. צוויי קווארט ארקיטאטור קאכען און צו דעם צו א שטיקל ברויט פון דריי פונט, וועט ער האבען א גוטע וועטשערע.

רבקה לויפט גיך און קאכט אב דאס עסען און זי קומט בעלד דערמיט צוריק צו דבורה.

זי געהט בירע צו דער תפיסה און טראגען אוועק דאס עסען.

עס האט אבער גאר נישט לאנג געדויערט אז די ליט ר' שלום מיט ר' שכנא האבען אויסגעריינגט די מעפ. אין זי האבען צוריק ארויס געשיקט די מעפ מיט דעם קלאגשניק.

די צוויי וויבער געהען אהיים, און זי האלטען אזוי די מעפ אין די הענט. איז זי אויסגעקומען פערביי צו געהן לעבען די חברה קדישה און דאס וויסען מיר דאך אז די חברה קדישה האבען די גאנצע נאכט נישט געקענט שלאפען. הלעבען אז מען איז הונגעריג קען מען בשום אופן נישט שלאפען! —

ווי די חברה קדישה האבען דערוועהן די צוויי וויבער מיט די מעפ. וועט זי אלע צוגעלאפען צו די וויבער אזוי ווי די הייזער. קען און זי האבען אנגעהויבען רייסען די מעפ ביי די וויבער. דען זי האבען געמיינט אז אין די מעפ איז עפנים דא וואס צו עסען. אין אנהייב האבען זיך די וויבער וועהר דערשראקען. נאר דערנאך אז די חברה קדישה האבען געוועהן דאס די מעפ וועטן ליריג וועטן זי וועהר

פערשעמט געווארען. האבען זיך די ווייבער אונז אויסגעקעמט און
זי וועלן איהם גענאנגען שלאפען.

ווי לאזען זיך די ווייבער א ביסעל אויסשלאפען. ווארום די
נאכט איז נאך גרויס.

אויף צומארגען אין דער פרייה, האט דער בארמיש אריינגע-
רופען די צוויי בעלי בתים ר' שכנא האלצהעקער מיט ר' שלום
וואסער טרענער און אויף דעם גבאי צו דעם פראמקאל. דאס ערשט
רופט צו דער בארמיש דעם גבאי. דער גבאי אבער קען נאר
נישט אנהעבען צו רעדען. דען ער האט שוין פון צוויי טאג נישט
געקעמט.

דער בארמיש פרעגט דעם גבאי פאר וואס ער רעדט נישט?
דער גבאי ענטפערט, קוים מען האט דערהערט דאס קול. —
א נאם טאק מנהג יעסט. קודם הסעודה טשעכא פאסטאוואטש יעדען
דייען. אי נע שצענשטש? יא, טא מאשע פאסטאוואטש דווא, א טע-
ראם נימאם פח. צו רעדען הויף.

דער בארמיש האט אפילו קנאפ וואס פערשטאנען דעם אויס-
שמועס. נאר דער טאלמאטש האט איהם געגעבען צו פערשטעהן.
האט דער בארמיש בארד געגעבען א בעפעהל צום סמרו אז ער זאל
ברענגען דעם גבאי עסען. דער סמרא האט מן הסתם באלד גע-
ברענגט דעם גבאי איין האלב פונט ברויט מיט איין קווארט וואסער
אזוי ווי די ארעשטאנצקע פאלאועניק איז.

ווי דער גבאי האט אריינגעקאפט די פארציע איז ער געווארען
איין פרישער מענטש און ער האט שוין אנגעהויבען צו דערצעהלען
דעם בארמיש די גאנצע מעשה.

א וואסקי קאפילע. נאפוטש קודם אכילה.

שלום באר אמיניע ראנא. קעלישעק וואסקי דאסטאנא.

קעדי יא באל אייו באזונדע. שכנא וואל קלאמסע.

אן וראביע עצה. אובראל וואסקי נא פליצע.

חברה קדישה יאק נימא וואסקי פוטש, טא ניע מאנע וימטש.

הכלל. טא יעסט דער עיקר. יא ידוע פאווואדי. אן לעז שיפור.

פאשעמט מען נבלה. פוטש איז מאיינע בלי.

יאק אן חצע פוטש. מאיט גנב קמיטש

צאל וואסקי אפייע. אי מניע בייע.

אי מניע וואל וא נאם. טא יעצט צאל פערדראם

דער גבאי האט זיך אפילו פאר דעם בארמיש גאנץ פון אויס-

געשמועסט. דערנאך האט דער בארמיש ווידער אויף-גענומען א פרא-

מקאל פון ר' שכנא האלצהעקער און פון ר' שלום וואסער טרענער.

זי האבען אפגעליקענט די גאנצע מעשה.

אין דעם קומט אן די גבאיטע מיט די גאנצע חברה קדישה

צום בארמיש און דערצעהלען איהם אז מען האט זי ביי נאכט די

גאנצע סעודה ארויסגעגנבה'ט.

דער קלאמסניק פון די תפיסה שטעהט אזוי און הערט אזוי

אויס דאס געשעפט. מהומ ער זיך א חאפ אן ביי דעם קאפ און דער-

צעהלט דעם בארמיש אז ביי נאכט זענען געקומען ר' שכנא האלצ-

העקער'ס ווייב און ר' שלום וואסער טרענערס ווייב מיט צוויי

גרויסע טעפ עסען. האבען זי דאס בוראי געמוזט ארויסגעב'נען די

סעודה —

מען שיקט ניה נאך די צוויי ווייבער.

איידער די ווייבער זענען געקומען האט דער בארמיש אויסגע-

פרעגט דעם גבאי'ס ווייב וואס פאר א טאכלים עס איז געווען אנגע-

גרייט אויף די סעודה —

דעם גבאי'ס ווייב רעכענט אויס אלע מאכלים און אויף די

צוויי גרויסע טעפ מיט ארקישאווער קאשע. וואס דאס איז געוועזען

אנגעגרייט פאר איין צימער. דאס האט מען אויף ארויסגעגנבה'ט.

אין דעם קימען אן די צוויי ווייבער פערזאמלעטערהייט און

רויט אין מאנסטראט ארמין.

ווי די חברה קדישה האבען דערוועהן די צוויי ווייבער האבען

זי געטהון א געה צו צום בארמיש און זי האבען איהם דערצעהלט

אז ביי נאכט האבען זי אלען געוועהן ווי די צוויי ווייבער האבען גע-

טראגען צוויי גרויסע טעפ —

דער בארמיש פרעגט אזוי די ווייבער וואס זי האבען געטראגען

אין די טעפ ?

זי דערצעהלען אז זי האבען געטראגען אין די תפיסה ארמין

צוויי טעפ ארקישאווער קאשע.

ווי דער בארמיש האט דערהערט ארקישאווער קאשע. געמט

ער באלד די צוויי ווייבער און זעצט זי אויך איין —

ר' שכנא האלצהעקער מיט ר' שלום וואסער טרעגער האט
מען צוריק אריינגעפיהרט אין די תפיסה. און דעם נבאי האט דער
בארימטע אפגעלאזט. דער נבאי האט געזאגט די פנים און די
הענד און ער איז אהיים געלאפן מלא שמחה מיט די נאנצע תורה
קדושה.

פעת שנה וועלען זיך די צוויי בעלי בתים מיט די ווייבער
אויסגעלויפט, מחיבא תיתא לאוען זי אויך וועמען אז עס
איז געווען איין סעודה ביי די חברה קדושה.

ווי דער נבאי איז אהיים געקומען וואגט ער צו דעם שלום בזה
הלשון מיטע ליבערע חברה! וואס עס איז געווען איין שוין פערפאל-
לען. אזאנער דארף מען אנהערבען פראכטען וועלען איין אנדערע
סעודה. האט ר' אריה דער זון פון די חברה האט דאס געזאגט
צושלאגען דאס געשעפט. ווארום ער איז אן אמת אריין געווען איין
ענדליכער יוד. האט ער געוואלט טהון אזוי ווי דער דין איז. עבר
ומצו במלך קרבנו —

דער נבאי איז אבער אויך גישט פון די פראכטען מענטשען.
ער וועט אויך ווי עס שטעהט — און מיר האבען דאך שוין לאנג
געשמוקסט דערפון אז איין מנהג ברעכט איין דין. און דער דייטש
וואס איין שפראך ווארט. דיעלע פא דיעלאס, סאך פא פארמאנע!
וועט מדרך הטבע נאך גישט העלפען. נאך מען מוז מאכען
איין נייע סעודה.

אויך פערשטעהט אז מיטע ליבערע לעווער וועלען געוויס צופריעדען
געוועזען פון די ערשטע סעודה. נאך איך בין אייך מכביה אז פון
די צווייטע סעודה וועט איהר נאך ממין צופריעדען זיין.

די צווייטע סעודה.

די חברה האבען אנגעהויבען צו קלערען א פאגראש אויף די
צווייטע סעודה.

מיטע ליבערע לעווער! פריהער מוז איך אייך בעקאנט מאכען
פון וואס די חברה קדושה געמען געלד צו מאכען איין סעודה.
פון דעם שטערמיל איז איינגעפיהרט נאך פון לאנגע צייטען.
אז פון איין קונפסט קאנר געמען די חברה קדושה צוויי גילדען. און

ביי פינף יאָהר צוואַלט זיך פיער גילדען. פון פינף יאָהר ביי צעהן
יאָהר נעמט מען איין רובל. און פון צעהן יאָהר ביז אכטצעהן יאָהר.
אכט גילדען. פון מיטעלע מענטשען צעהן גילדען! און פון וקנים נעמט
מען צוויי רובל מיט אַ טרינק פראַנפֿען דערצו. פון גרויסע גבירים
ווערט געצאהלט אויף די וואָג איין גילדען אַ פונט. און פון נקבות
צאהלט זיך צוואַנציג פראַנפֿען ווענטער. אז עס מאַכט זיך איין נוט
יאָהר מאַכט מען איין סעודה גרויזע און דאָס וואָס בלייבט נאָך
איבער געלד, איז אויף איין נאָנץ יאָהר אלע טאָג אַ טרינק פראַנפֿען
צו טהון —

דאָס יאָהר אָבער איז פונקט געוועזען קנאפ פערדיענסט. די
חברה קדושה וועלען איין נאָנץ יאָהר לעדיג צוהם געגאנגען. אז עס
האט זיך שוין יאָ איינמאל געמאכט איין קונפסט קאנר אין די אונטער
נאָס, איז עס אָנגעקומען מיט גרויסע צרות און מאַסערניש איידער
זי האָבען דאָס געלד אָנגעקומען. פון דעם צווענען האָבען זי פאָרט
געמאכט איין פינף סעודה. עס איז דאָך געווען אָנגעגרייט פון אלעם
נומען. אפילו אַרקאשאַווער קאָפּע פאר איין צימערס איז אויך געווען.
נאָך דער שטן האָט אָבער דעם קאָפּע און איז געקומען אין דער-
מיט אַריין. דאָס מיטט מען טאָק די צוויי בעלי בתים ר' שכנא
האַלצהעקער און ר' שלום וואַסער טרעגער און זי האָבען פערשטערט
די נאנצע שמחה — האָט מען האָט זי איינגעזעצט נאָך וואָס וועלען מיר
געהאַלפֿען פון זייער וועלען? דערומיל דארף מען טאָק נאָך פשוט
עפֿים געמען איין מויל אַריין און מען דארף וועלען דאָס די שינאים
וואָלען זיך גישט פראַדען.

די חברה קדושה האָבען זיך אַנדערנגעזעצט פארשטאכטער.
היינט קלערען פון וואָס מען וועט געמען געלד צו מאַכען נאָך איין
נייע סעודה.

די חברה וועלען אזוי געוועסען און זי האָבען זיך טאָק נאָך
פשוט די קעפּ צובראָכען קלערענדיג. אין דעם טהום זיך אַרויף אָן
איין אלטער חברה מאַן, ר' געציל פּיפּיק, אזוי האָט ער געהיטען.
ער איז געוועזען איין גרויסער למדן און איין שטארקער בעל מוח.
אויך איז ער קלאָר געוועזען אין די פּוילנאָפּיע, ער איז טאָק גע-
וועזען דער ערשטער בעל דעה אין שטערמיל, אזוי טהוט ער אַ
גערשט, איינציק! לויף נאָך נאָך און ברענג אַהער דעם פינקט פון
די שטאָרט —

דער ר' איינציק לאַכפֿע, אזוי האָט מען איהם גערופֿען. אז

נעווען זיין מלכס, און די פראווע אז, אז דער מלכס בערדן
נאנצ דריי יאָהר צו בערדיגען די חברה קדישה בשלמות.

דער ר' איציק לאמפע לויפט שוין און ברענגט דעם פינקס —
ר' נעציל פופק נעמט דעם פינקס און זאגט אזוי צו די חברה
וויסט איהר וואס איה וועל אייך זאגען, איה וועל אויסקלויבען אלע
אלטע לייט פון שטאדט וואס זיי וועלען שוין לאנג נישט אנטרעפן
וואס עס איז מיט זיי שוין געהענער ווי וויטער, און מיר וועלען
אריבער געהן צו זיי און מיר וועלען זיך העסען נעכען פאראויס
צעהן גילדען פון יעדען פארשוין, און דאס וועט זיין פאר די בעלי
בתים איין גרויסע טובה, דען זיי וועלען זיך איינברענגען יעדערער
זיין האלבן רובעל און מיר וועלען האבען געלד צו מאכען איין
סעודה —

די חברה קדישה איז דאס ווער שטארק נעפעלען. מען האט
פאר גענומען דעם פינקס און מען האט איבער געקוקט דעם פינקס
האט מען אויסגעקלויבען צוואנציג בעלי בתים, מאקד זקנים וס
וואלט שוין לאנג ציט געווען אז די חברה קדישה זאלען ביי זי
געלד פערדיגען.

נאך דעם אבשמועס האט ר' נעציל פופק מיט זיך מיטגעבן
צוויי חברה לייט, ר' נחמן קרופניק און ר' טוביה בארניק, און זיי
האבען אנגעהויבען צו געהן צו די זקנים נאך געלד.

דער ערשטער ארמין נאנג איז געווען צו איין געווענען ר'
אפרים טאטער. ער איז שוין געווען אין ערה, א יוד פון א יאָהר
אכטציג. ער איז שוין גענאנגען מיט דעם קאפ אראפגעלאזט. נאך
איין ווייב האט ער געהאט נאך נאך איין יונגע אין ערה פון א יאָהר
אכט און צוואנציג — ווי די דריי פערשוויגען זענען אריינגעקומען איז
דער ר' אפרים טאטער נישט געווען אין דערהיים, נאך דאס
ווייבעל איז געשטאנען ביי די קעך, וי האט געקאכט מיטאג, פרעגען
זי אזוי דאס ווייבעל, ווי איז אצונד אייער מאן.

דאס ווייבעל פרעגט, צו וואס דארפט איהר כהן מאן.
געהט צו ר' נעציל פופק און דערצעהנט איהר נאנצ געלאסען
נאך וואס זיי זענען געקומען —

ווי דאס ווייבעל האט דאס דערהערט איז זי געווארען מלא
שמחה דען זי האט געמיינט אז זי וועט שוין זינער פטור ווערען —
אזוי לויפט דאס ווייבעל גיך צו צום קאסטען און זי האפט גרויס ר'
אפרים'ס קומעל און גיט איהם ר' נעציל פופק אין די הענט שרייבן.

און זי זאגט, ר' נעציל! אצונד האב איה קיין געלד נישט, נעמט
זייה זיין משכון דעם קסטל, אז מירן מאן וועט קומען פון דאָרף
וועל איה ברענגען דאס געלד און איה וועל דעם קסטל אויסלויצען.
ר' נעציל פופק נעמט צו דעם קסטל און זאגט א נומען מאן.
און געהט ארויס.

א נומ יאָהר! ענטפערט איהם ר' אפרים'ס ווייב, און זאגט
אין איין קארצע ציט ארום, וואלט איהר ביי מיר זיין און זעהן
מיין נחת.

די דריי חברה לייט ר' נעציל פופק און ר' נחמן קרופניק און
איה ר' טוביה בארניק געהען אזוי איבער די גאס און ר' נעציל
פופק האלט דעם קסטל אין דער האנד. דערנאך זענען זיי אריינגע-
גאנגען גלייך צו ר' נחום ווארעם. דער ר' נחום ווארעם איז שוין
איה געווען אייד אין די יאָהרען, נאך ער האט אבער נאך געהאט
א פאך קינדער חתונה צו מאכען.

ווי די דריי חברה לייט זענען אריינגעקומען, האבען זיי
געטראפען דעם ר' נחום ווארעם זיצען ביי איין גרויסע שטיבל
ארבעס — און ווי דער ר' נחום ווארעם האט זי דערוועהן, איז
ער זעהר דערשראקען געווארען. דערנאך האט ער זיך עפוס
מישעב געווען און פרעגט ר' נעציל פופק, וואס טוהט איהר
עפוס ביי מיר.

דער ר' נעציל פופק געהט אזוי געהענער צו דעם ר' נחום
ווארעם מיט דעם קסטל אין די הענט, און ער זאגט איהם באלד
מאקד נאך וואס ער איז געקומען —

ווי דער ר' נחום ווארעם דערהערט דאס, ווערט ער אין בעס
און זאגט אזוי צו ר' נעציל פופק, גאט איז מיט אייך ר' נעציל!
וואס רעדט איהר! איה האב דאך נאך קינדער חתונה צו מאכען.
אוי ווי געשריגען! וואס ווילט איהר פון מיר האבען —

נון, ווי דאס ווייב האט דערהערט ווי דער מאן שרייבט, וואס
ווילט איהר פון מיר האבען. לויפט זי אריין דערשראקענערדיגט אין
שטוב אריין. וועט זי ווי ר' נעציל פופק שטעהט לעבען איהר
מאן מיט דעם קסטל אין דער האנד. האט זי זיך געפאך נאך מעהר
דערשראקען. פאר גרויס שרעק האט זי אנגעהויבען צו שרייען גע-
וואלד. עס איז געווארען אין שטוב אלארעם און א געשרייע דאס
אלע שכנים זענען געקומען צוואנציג ווארען און זיי האבען אנגע-
הויבען צו וואלדען דעם ר' נעציל פופק פאר וואס ער געהט מענט-

שען איבערשרעקען. מען האט מאקן נאך פשוט גענומען דעם ר' געציל פופק און מען האט איהם געגעבן א ווארף ארויס אז ער האט שיער די ציהן געקליבען. און ר' נחמן קרופניק מיט ר' טוביה בארניק האט מען אין שטוב גוט מכבד געוועזן. מען האט א געשלאגען מיט טויטע קלעפ, דערנאך האט מען זי אויך ארויסגע- ווארפען. מען האט אויף זי נאך נישט געקענט דערקענען אז דאס וועט מענטשען, דען מען האט זי דאס גאנצע פנים צוריסען. קיים וואס די דריי ליט וועט גענומען אהיים געגאנגען.

די דריי פערשוויגען וועטן אהיים געקראכען אין גרויסע און אין געהאקטע צרות. און זי האבן געבאק דערצעהלט די חברה קדישה דאס אומגליק וואס זי האבן געהאט.

לעבע לעבע! איהר וועט געוויס נעמערדיג צו וויסען, וואס דער סוף איז געווען מיט ר' אפרים טאטערס קיטיל. און פון די ערשטע צוויי בעלי בתים ר' שכנא האלצהעקער און ר' שלום וואסער טרענער, ווילט איהר שוין נאך נישט וויסען. דאס איז אויך קיין גרויסער יושר נישט. מען דארף זיך א גיסעל פון זי אויך צו דער מאהגען. נאך דאס וואס איך אייך צו. אז מיר וועלען זיך מיט די ערשטע צוויי בעלי בתים אפמאכען. נאך דעם וועלען מיר ווען אז ר' אפרים טאטער וואל האבן דעם קיטיל. וואס איז א יוד קען זיך טאקן נאך נישט באגעהן און א קיטיל.

ווייז ווייז. האט דער בארמיש געעפענט דעם ארעשטאנטע בוך. האט ער זיך דערמאנט אין די צוויי בעלי בתים מיט די ווייבער. האט דער בארמיש באלד געגעבן זיין בעפעהל אז מען וואל די צוויי פאר פאלקער ארמן ברענגען צום פראמקאל.

דער קלאטשניק האט זי באלד ארמן געברענגט. דער בארמיש הייבט אן טאכען נאך אויף דאס נישט זיין שלעכטמווע.

די ליט ווילען אבער נאך נישט מודה זיין. און די ווייבער שווערען זיך אויך, אז זי וויסען נאך נישט פון קיין שום וואס זי וועטן. אזוי ווי עס איז געווען אין אמת. דער בארמיש גלייבט זי אבער נישט.

הבלל. דער בארמיש האט זי דעם פסק דין ארויסגעגעבן. ר' שכנא האלצהעקער מיט זיין ווייב מארען זיך איין גאנץ יאהר נישט געפונען אין די קרעטשע. ווי באלד מען וועט זי איינגאל טרעפן זיין די קרעטשע. אדער זיין איין אדערע שטעק, וועט ווערען צוגע- נעמערט.

שיקס א קויטעל פון טאגמערס צום גבאי פון דער שול. אז ר' שכנא'ס ווייב מארע זיך צוויי חדשים נישט געפונען אין די שול און ר' שכנא וואל נישט צוויי חדשים עולה לתורה זיין.

זי, דאס קענען מיר פערשטעהן אז ר' שכנא האלצהעקער מיט דעם ווייב האבן מורא געהאט צו מרגען ברענגען זיין גאנץ יאהר. זי האבן זיך שוין געוואסען די ברייטער.

און וויערער ר' שלום וואסער טרענער מיט דעם ווייב האבן געקריגען א פאפוס קיין דערליווע, דאס איז הויך למדינה: דען דער ר' שלום וואסער טרענער איז שוין געווען דריי מאל פערדעריבען זיין ארעשטאנטע בוך. און די פראווע איז, דער וואס שטערט שוין דריי מאל פערדעריבען אין דעם ארעשטאנטע בוך קיינט א פאפוס.

אצור אנגט זיך ר' שלום וואסער טרענער א ליד, ווי ער איז פערווארפען געווארען אין איין פרעמד לאנד. נאך לעבע לעבע! וועט וויסען אז און זיין באלאד, פאסט קיין לעב נישט צו. און דעם באלאד קען איך אייך נישט ארויסשרייבען. דערבאר קען איך אייך דאס לעב אויך נישט ארויסשרייבען.

דער סוף פון ר' אפרים טאטערס קיטיל.

חא! חא! ר' אפרים טאטער איז שוין צו מול אהיים געקומען. דער ר' אפרים טאטער איז איין גאנצע וואך אויף דעם דארף אהיים שטיינע געוואנט טאקן דורך די פינסטערע פרנסה. אזוי ווי ר' אפרים טאטער כאטש נאך הברלה געהט ער געבאק באלד ארויס אויף דעם דארף מיט זיין קראס סחורה — ופאלקעס. גאדליך. שפולקעס. קעמפלעך. זיך. אלץ ביתן פאר די ריגדארעס. לחזה. ציצית. מאוות. און פאק א גיסעל טאגעפאקטער סחורות אויך. געטליך. פארים. בוימוואל. שוואלען. קעמפליך. האלצענע לעפעל. ווערעס קרויס. פעפער. ענגעליש וואל. און א גיסעל אפטייטע סחורות אויך. קוועק וואלעך. בלאהשטיין. לאז מעשמש. דעקעס. דאכט זיך זיין גאנץ פון קרעטיל סחורה — זיין גאנצע וואך ווייסט איהם דער רוח וואס ער פירט אין דארף. דאנערשטאג ביי נאכט קומט ער אהיים, זיין די ערשטע ארבעט וועט געווען. ער איז צוגעגאנגען צו דעם קעמפליך און האט די פנים צוגע- נעמערט.

דאָנערשטאָג בײַ נאָכט איז שוין צו מול דאָ ר' אפרים
טאָמער אין דער חתם. ר' אפרים טאָמער מוזט פון זיך אַ וואָרף
מאָרע דעם זאָג.

האָ! וואָס! אַ ביסל קערמאָפּליס, אַ לעבעל ברויט, עטליכע
באַרקלעך, אַ פּאָר ציבעלעס, איין רעטיק. און מאַקן אַביסעל
הבואה אויף. אַ שפּאַר ביסעל הדרו. אַ צוויי ושמענעס קאַרען.
איין קוואַרטל ווייץ. און אַביסעל באַבעלעך. אַ פּאָר עס לעפעל
פּראָסע. בײַה פון אלעס גוטען. און אַ סאָל ברענגט ער אַ וואָרציל
זיין אויף.

דער ר' אפרים טאָמער געהט גלייך צו צום קאסערן איבער-
זולפּטערען די בנדים.

דער ר' אפרים טאָמער טהוט אַ געשרי צום ווייב אַבנעמא-
טערטערעם. קילטשע! וואו איז דער קיטל!

די קילטשע געבאָה איז ווער דערשראָקען געוואָרען. זי
האָט איהם גישט געוואוסט וואָס צו ענטפערען.

דער ר' אפרים טאָמער טהוט אַבער אַ גרויסען געשרי.
קילטשע! וואו איז דער קיטל? פאַר וואָס ענטפערסט דו מיר גישט?

קילטשע געבאָה זאָגט דערשראָקענערעם איה וועל דו
זאָגען. נאָר דו וואָלט גישט זיין אין בעס.

אַבער וואָג שוין. רעדט מען דאָך צו דיר. זאָגט דער מאן.
די טרעהרען שטעלען זיך איהר געבאָה אין די אויגען. און

זי דערצעהלט דעם מאן. בכּן, געבטען בײַ נאָכט איז געוועזען איין
חתונה בײַ איין יתום. איז געקומען ר' געציל פּופּיק באַרגען דעם

קיטל. האָב איהם גישט געקענט פּערזאָנען. איה סאָרגען נאָך
פריה וועל אַך אַריבערגעהן און וועל דעם קיטל אַבנעמען.

דער ר' אפרים טאָמער טהוט אַ געשרי צום ווייב. דו וועסט
דיך שוין איין שוואַרץ יאהר אויסרעכטען. שוין וואָלט דו מיר געהן

ברענגען דעם קיטל דען איה מאַך דיר דעם מויל.
קילטשע געבאָה לויפט געשווינד צו ר' געציל פּופּיק מיט איין

גרויס געווייץ. און זי טהוט אַ חאַפּ אַראָב די קאָפּע פון דעם קאַפּ.
און זי זאָגט ר' געציל. איה בעס איך וויל אַזוי גוט, און גיבט

מיר צוריק דעם קיטל. דען מין מאַן איז אַצור געקומען פון
דאָרף. האָט ער זיך באלד דערוואוסט. ער דער קיטל איז גישט דאָ

איה בן קוים איין לעבעדיגע ארויס פון יצע הענד. דאָדורך בעס
זיך אייך. אַ איהר וואָלט בײַ מיר געבט פאַר איין משפּה טעג די

קאָפּע. און גיבט מיר צוריק אַך דעם קיטל. איה וואָג אייך צו איין
מוכה אַבנעמאָהן דערפאַר.

דער ר' געציל פּופּיק האָט עפּנס רחמנות געקריגען אויף דעם
ווייבעל. און ער האָט באלד בײַ איהר צוגענומען די קאָפּע. און ער

האָט איהר אַבנעגעבען דעם קיטל.
די קילטשע געבאָה לויפט איהם מיט אַ שמחה און זי ברענגט

זיין דעם קיטל.
דער ר' אפרים טאָמער האָט באלד דעם קיטל צוריק געברענגט

אין דעם קאסערן ארבעט. און דער בעס איז איהם געשטילט
געוואָרען.

די קילטשע געבאָה האָט איין גאנצע נאָכט גישט געקענט
שלאָפען. דען דאָ געהט שבת. און די קאָפּע איז פאַרוועזט. ר'

אפרים טאָמער וועט זי געוויס פּרעגען. וואו די קאָפּע איז.
קילטשע פאלט אויף אַ שכל. אז זי וועט זאָגען דעם מאן אז

מען האָט איהר געבאָה די קאָפּע אוועק געגנבהט.
פרייטאָג אין דער פריה, געהט זיך ר' אפרים טאָמער אוועק

אין גאס ארבעט קויפּען איין האַלב פונט פיש לכבוד שבת. און קיל-
טשע איז זיך דערווייל מכין איהר אַנשטעל צו מאַכען. זי הייבט

זיך אויף פון געלעגער מיט איין גרויס געווייץ. און הייבט אָן צו-
שרייען. היי! וועה איז צו מיר. מען האָט מיר די קאָפּע אוועק-
געגנב'ט.

דער ר' אפרים טאָמער קומט פון גאס מיט די פיש. זעהט ער
אזוי ווי קילטשע שטעהט מיט פּערזענליכע אויגען. אזוי פּרעגט ער

ער זי וואָס וויינט דו? —
קילטשע פּערצעהלט געבאָה דאָס אומגליק וואָס זי האָט

געהאט.
ר' אפרים טאָמער האָט איהר אַנגעהויבען שעלטען מיט מוילע

קללות.
קילטשע געבאָה האָט פאַר גרויס שרעק נאָך מער אַנגעהויבען

צו וויינען.
ר' אפרים טאָמער איז גישט ווער שטאַרק צופרידען געווען

פון איהר געווייץ. הלעבען! פאַרט איין מאַן. און מען מוז דאָס דאָכט
זיך פאַרט שבת מאַכען.

זי, ר' אפרים טאָמער געהט זיך אוועק זיין וועג. און קילטשע
געט זיך צום שבת מאַכען.

קם איז שוין ב"ה פרייטאג צו נאכטס. און ר' אפרים ויצט
זיך ב' דעם טיש. און האט זיך געוואנדען ומירות. ער איז זיך מאקט
נוהג אזוי ווי איין תלמיד חכם. אבער קיילטשע, דרעהם זיך נעבאך
ארום און די קאפּקע — נאך דעם עסען געהען דאס פאר פאלק צו מול
שלאפּען.

אבער ווי עס איז טאג געווארען. און קיילטשע האט זיך אויפ-
געוויכען און זי האט געוועהן ווי אלע ווייבער געהען אין שוהל
אריין איז איהר זעהר ביטער געווארען. דען זי האט נעבאך געמוזט
וויצען אין דערהיים.

ט, דאסיר קיילטשען לאזען וויצען אין דער היים. און מיר ווע-
לען זיך געהן וועהן מיט ר' געציל פויפקס ווייב.

ר' געציל פויפקס ווייב איז גראד דעם שבת געשלאפּען א
שטיק אויף דעם טאג ארויס. ווי זי האט זיך אויפגעחאפט פון דעם
עלאף און זי טהאט זיך א קוק אום אז עס איז שוין שפעט. האט זי זיך
זעהר מצער געווען און האט זיך אנגעהויבען גאר שטארק צו איילען.
ט, אבער פאר גרויס איילעניש האט זי געחאפט קיילטשעס קאפּקע
און זי האט זיך מאקט באלד אנגעטהון און איז געגאנגען אין
שוהל אריין.

ווי זי געהט שוין צוריק פון שוהל, איז איהר אקעגען געקומען
אונזער ר' אפרים מאטער. און דער ר' אפרים מאטער טהאט זיך
א קוק אויף ר' געציל פויפקס ווייב. זעהט ער ווי זי געהט אין
קיילטשעס קאפּקע.

דער ר' אפרים מאטער פרעגט אזוי ר' געציל פויפקס
חייב. הא! וואס איז דאס? פון וואנען קומט צו אייך מיין ווייבס
קאפּקע?

ר' געציל פויפקס חייב קוקט איהם אן אזוי ווי משוגע. און
זאגט, וואס פרעגט איהר, ר' אפרים —

דער ר' אפרים איז אבער גאר קיין בושט פנים נישט געוועזען?
און ער טהאט א נעם אראפ די קאפּקע פון ר' געציל פויפקס
ווייב'ס קאפּ.

ווי ר' געציל פויפקס ווייב האט געוועהן אז ר' אפרים מאטער
האט איהר די קאפּקע פון קאפּ אראפ גענומען. איז זי זעהר דער-
שראקען געווארען און זי ווייסט גאר נישט וואס די מעשה איז.

דער ר' אפרים מאטער האפט די קאפּקע און לויפט אריין צו
קיילטשע און ער גיט איהר די קאפּקע.

די קיילטשע נעבאך פרעגט אזוי דעם מאן דערשראקענערהייט.
וואו האסטו גענומען די קאפּקע?

דער מאן דערצעהלט איהר די גאנצע מעשה.
טן, ווי די קיילטשע הערט די מעשה אויס, געהט זי נעבאך
ארום אין גרויסע צרות. דען זי האט גוט פערשטאנען דאס גאנצע
געשעפט וואס דא קען ארויסקומען. וואס קען זי אבער אצונד טהון.
ז קען זיך גאר קיין עצה נישט געבען.

ט, ליעבער לעזער: קוקט אייך גוט איין און זעהט ווי ר' געציל
פויפקס ווייב געהט אהיים און א קאפּקע איבער'ן גאנצען שטערטיל.
אין דעם שטערטיל איז געווארען איין גרויסער קאפּ. פון וואנען
קומט צו ר' געציל פויפקס קיילטשעס קאפּקע.

אין דעם לויפט ר' גיטפיל שקאפע, וואס ער איז געוועזען א
שטארק ווארטאונדיק צום רב און דערצעהלט פאר דעם רב, אז ער
האט אלעין געוועהן ווי קיילטשע איז דאנערשטאג ב' נאכט געגאנגע-
נען צו ר' געציל פויפקס אנגעטהון אין א קאפּקע אין איין האלבע
שעה ארום האט ער א געמאכטען געהן צוריק פון ר' געציל פויפקס
און א קאפּקע.

ווי דער רב האט דאס דערהערט האט ער זיך געשיקט דעם
בית דין שמש ר' מאנעס גאד ר' געציל פויפקס.

ר' געציל פויפקס איז געקומען צום רב —
דער רב פרעגט איהם, וואס האט דאס ב' אייך געטהון
דאנערשטאג ב' נאכט ר' אפרים מאטערס ווייב?

דער ר' געציל פויפקס לייקענט גאר אב די גאנצע מעשה.
אין דעם קומט צו לויפען דער בעל הבית וואס דער ר'
געציל פויפקס האט געוואהנט ב' איהם אין שטוב, און ער דער-
צעהלט פאר דעם רב. אז ער האט אלעין מיט זינע אויערן
געהערט. ווי קיילטשע ר' אפרים מאטערס ווייב, האט דאנער-
שטאג ב' נאכט צוגעזאגט ר' געציל פויפקס אז זי וועט איהם א
טובה מוהען.

ט, ווי דער רב האט דאס דערהערט האט ער שוין פערשטא-
נען דאס גאנצע געשעפט. אזוי איז ארויס א שם אויף דעם גאנצען
שטערטיל. אז ר' געציל פויפקס דער גרעסטער קאפּ פון שטארק און
די חברה קדושה האט יוצא געווען...

באלד נאך הברלה איז געווארען איין גרויסער קאפּ צווישען
די חברה קדושה און די האכען תיבה ומיד מעביר געוועזען ר' געציל

פופיק פון די חברה קדושה —

מינע ליבער לעזער זענען געווען צופרידען וואס איך בין איין עהרליכער מאן געבליבען. ווייל איך האב געזעהן מיט אלע מעגליכ-קייטען אז ר' אפרים טאמער ואל האבען צוריק דעם קיטל. הגם קיילמשע איז א ביסל פערשט געווארען. עס שטעהט אבער פארט געשריבען אין פרק שני, לא ממדבר הרים. נישט פון זאגען ווערט מען טראגען —

נו. אצונד אפשר וועט איהר ביז זיין אויף מיר פאר וואס איך האב ר' געציל פופיק מעביר געוועזען פון די חברה קדושה? זאג איך אייך, נין! איהר האט נישט פאר וואס ביז צו זיין. ערשטענס, האט שוין דער ר' געציל פופיק גאנץ גענוג יודיש בלוט אויסגעצאפט. נישט גענוג ער האט גענומען פון טוידמע. האט ער נאך געוואלט נעמען פון די זקנים פאראויס, דאס הייסט לעבעדיגערהייט, נו איז דאך איין מצוה גדולה אזוי איין בחור צו לערנען דרך ארץ. צווייטענס מינע ליבער לעזער, האט איהר נישט נאך וועמען צו בענקען. אז איהר וועט מיך שוין בעמען וועל איך אייך געבען איין בעסערען חברה מאן. נאך פריהער מוז מען טאכען די צווייטע סעודה —

חלעבען! שוין גענוג געווארט. דער מענטש איז נישט אויס אייווען געמאכט. די חברה קדושה האבען זיך שוין אנגעלייטען גאנץ גענוג — נו, האטשן ר' געציל פופיק איז נישט אין די חברה. פון דעסוועגען וועט איהר זעהן, וואס פאר איין סעודה דא וועט באלד זיין —

חא: חא! ר' ארי' שרייט שוין ווייטער.

וואס שרייט איהר? ר' ארי' —

ווי הייסט וואס איך שריי. זאגט אזוי ר' ארי'. עס איז נאך נישט צייט עפנים צו נעמען אין מויל אריין. הא! אין אלע שטערט האט מען שוין פערנעמען אין די סעודה, און דא הייבט זיך נאך נאך נישט אן. מיט צרות האבען זיך שוין גענוג די חברה קדושה אנגעלייטען. נו, איז נאך נישט צייט עפנים צו נעמען אין מויל אריין.

ר' מיכאל באלדק הערט אזוי אויס, ווי ר' אריה שרייט. מהו זיך ר' מיכאל באלדק ארום אן צו ר' אריה. ווי האט איהר דען געלד איין סעודה צו מאכען? —

זאגט ר' ארי'. נו, מען קען דאך צוגויף רופען די גאנצע

חברה און מען וועט זעהן צו טראכטען איין מיטל אז עס זאל זיין אויף איין סעודה.

ר' מיכאל באלדק בעשטעהט אויף אויף דעם.

אזוי איז באלד געבליבען, אז פאר נאכט זאלען זיך די גאנצע חברה קדושה צוגויף קומען צו ר' ארי'. מן הסתם וועט מען דאך בודאי נישט לעדיג אוועקנעהן —

פארנאכט זענען די גאנצע חברה קדושה צוגויף געקומען צו ר' ארי'. דער עולם האט זיך געוועזט צום טיש. און מען האט אנגעהויבען צו קלערען וועגען די סעודה —

ליעבער לעזער איך מוז אייך פריהער אביסעל בעקאנט מאכען מיט די פראוועס פון די חברה קדושה.

דער גבאי האט די ערשטע דעה. פאר איהם טאר זיך קיינער נישט אנרופען. נאך דעם גבאי, רופען זיך אן די אלטע חברה לייט. און אזוי ווי זיי זאגען אזוי מוז בלייבען. און די יונגע מוזען אויך בעשטעהן. און די מלאטשעס טארען נישט ווערען אונטערן טיש. זיי דארפען נאך אויסהערען וואס די חברה זאגען און שטייל שווייגען.

ווי די חברה קדושה ווערען ביי דעם טיש און קלערען טהומ זיך ארום אן ר' לייבקע איינער פון די יונגע חברה לייט. ווי דער ר' לייבקע וויל אנהייבען צו רעדען, טהומ זיך ארום אן ר' ארי' אויף דעם הויכען קול, וואס פאר איין העזה און א חוצפה האסט דו געהאט אנצורופען דו פאר די אלטע חברה לייט! דו ווייסט נישט די פראווע. אוועק פון דעם טיש זאלסט דו שוין געהן.

די גאנצע חברה קדושה זענען זעהר אין בעס געווארען אויף דעם ר' לייבקע. דער ר' לייבקע האט זיך געבאך געוואלט פערענט-פערען. אבער מען האט איהם שוין נאך נישט געלאזט רעדען.

דער ר' לייבקע האט זיך זעהר אנגעהויבען צו בעמען ביי די חברה. אז זיי זאלען איהם מוחל זיין.

האבען זיך די חברה אנגערופען אז ר' לייבקע זאל געבען איין רובעל קנס וועט ער זיין צוריק אין די חברה.

נו, דער ר' לייבקע האט באלד מן הסתם ארויסגעחאפט א

רובל אין ער האט געגעבן ר' ארי' אין דער האנד אריין. און ער
איז ב"ה שוין שטיל געווארען. —

ו לעת עתה איז שוין דא' איין רובער צושטעלער אויף דע
סעודה.

ווי געפעלט איך דאס. אין דעכטען קאפ האט מען דאס
נאר פערנעסען. אַוואַ! אַוואַ! וואָגט אַזוי ר' ארי' וואָס קען דאָס
זיין? מעשה. וואָס ר' ישעי' מאַכט שניק איז נישט דא' צווישן
די חברה.

ר' ארי' שיקט גיך נתן מלאמש נאך ר' ישעי' מאַכט שניק.
ווי דער נתן מלאמש קומט אריין צו ר' ישעי' מאַכט שניק
אין שטוב. סרעפט ער ליענען ר' ישעי' אויף דעם בעם און ער
קרעכצט.

פרענט אַזוי דער נתן מלאמש. ר' ישעי' וואָס קרעכצט איהר.
וואָגט ר' ישעי' איה האַב מיך עפּים דעם שבת אַ ציסעל
איבערגעפאקט מיט דעם שטאַלענס. האַב איה לא עליכם געקריגען
שלשול. און אויך דערצעהלט ער דעם מלאמש. אז דער רופא ר'
דוד יהודה איז שוין אויך צו איהם געוועזען. און ער האָט שוין
אפילו אַ פּאַר קאַנעס אויך אַריינגעחאפט. און דאָס העלפט איהם
אויף נישט.

הכלל, דער מלאמש וואָגט ר' ישעי' אז מען בעט איהם צו
דער חברה קדושה אויף די סעודה.

ווי דער ר' ישעי' האָט דערהערט דאָס וואָרט סעודה. האָט ער
זיך געבאָה קראַנקערהייט אויף געהויבען פון בעט און ער איז געגאנגען
נען אויף די סעודה. —

איהר וועט באלד הערען וואָס פאַר איין סעודה אונזער ר'
ישעי' מאַכט שניק האָט געהאַט. —

ווי ר' ישעי' איז אַריינגעקומען צו די חברה. האָבען זיי זיך
אלע פאַר איהם אויפגעשטעלט. און דער עולם האָט איהם געפרעגט
פאַר וואָס מען האָט איהם ביי אַהער נישט געזעהן?
האָט ער זיי אויך דערצעהלט די גאנצע מעשה.

נון, איז יעדערער חברה מאַן צוגעגאנגען צו ר' ישעי' און זיי
האָבען איהם געווינטשען איין רפואה שלימה.
ר' ישעי' האָט נאָך געזאָגט אמן! —

דער עולם האָט זיך אַנגערגעוועזען יעדער אויף זיין ערם. און
ר' ישעי' מאַכט שניק האָט זיך געוועזען אויבן אַ.

די חברה קדושה האָבען אַנגעהויבען נאָר אויף עס נישט צו קלע-
רען ווענען איין סעודה. —

אין דעם שטוב זיך ר' ישעי' מאַכט שניק אַהייב אויף פון
דעם מיט און ער שטאַפט אָן איין לילקע מיטן. ער פאַרריכערט
די לילקע און ער געהט אַרויס. עפּים אַ קלינגעליכע איין מענטש
האָט שלשול. פון מען מאַכט אלע מאָל אַרויסגעהן...
ר' ארי' האָט אויך גראָד געדארפט אַרויסצוגעהן...

אין דרויסען איז געווען זעהר פינסטער אַזוי ווי אין סוף חודש.
ווי דער ר' ארי' שטעהט אַזוי אין דרויסען. דערוועגס ער פון דער-
ווינטען ווי עס ווייזט זיך אלע מאָל עפּים איין פּיעריל. דער ר' ארי'
שטעהט אַזוי און קלערט וואָס קען דאָס זיין. דערוועגס דערמאָגט
ער זיך. אפשר איז דאָס איין אוצר —

דער שטיינער איז. אז עס ווייזט זיך איין אוצר. מהומט מען
אויס פון זיך איין שטיוועל אַדער איין שוך און מען מהומט אַ וואָרף
נאָך דעם אוצר. קען שוין דער אוצר נישט פערשווינדען ווערען —
הכלל, דער ר' ארי' האָט אויסגעטון דעם שטיוועל און ער
האָט דעם שטיוועל געטון אַ וואָרף ר' ישעי' מאַכט שניק אין קאָפּ
אריין. דען דאָס וואָס ר' ארי' האָט געמיינט אַז עס איז איין אוצר.
איז געוועזען ר' ישעי' מאַכט שניק לילקע. ער האָט געבאָה געהאט
שווערע...

מינע ליעבע לעזער קענען פאַרשטיין אז ר' אריה'ס אַ שטי-
וועל וועגט אפשר אַ צעהן פונט אַ חוץ די פאַטקאווע. נישט אז ר'
ארי' האָט דעם שטיוועל געוואָרפען ר' ישעי' מאַכט שניק אין קאָפּ
אריין. איז מן הסתם ר' ישעי' באלד געבליבען ליגען מיט אויף
דעם אָרם.

דער ר' ארי' לויפט געשווינד צו און ער וויל חאפּען דעם
אוצר. האָט ער זיך קורס גוט איינגעשטירט די הענד אין אומריי-
ניקייט. און דערגאָנג טאפט דער ר' ארי' מיט די הענד ווייטער.
טאפט ער עפּים אָן אַ מענטש.

דער ר' ארי' מהומט אַ קוק אז דאָס איז ר' ישעי' מאַכט שניק
און ער ליעגט נאָר מיט. האָט זיך דער ר' ארי' זעהר דערשלאָגען
און ער איז אַריינגעלאָפען אין שטוב אריין צו די חברה קדושה
מיט די אומרייניק הענד און האָט אַנגעהויבען צו שרייען געוואלד!
געוואלד! ר' ישעי' מאַכט שניק ליעגט מיט אין דרויסען.

די חברה האָבען געטון אַ לויף אַרויס. זעהען זיי ווי ר' ישעי'

לוי'ט טויט און א שטיוועל דיענט לעבען איהם, — אין דעם דער
ועהט מען ווי ר' ארי' געהט נאך אין איין שטיוועל. האט מען
היבף גענומען דעם ר' ארי' און מען האט איהם געבונדען די הענט
מיט די פיס.

און ר' ישעי' האט מען זיין רעכט געטהון, האטשן ער און
דאך געווען איין הורג פון דעם שטיוועל האט מען איהם געגעבען איין
שעהנע קרקע אויף דעם בית הקברות —

דערנאך האט מען זיך גענומען צו ר' ארי' רוצח. און מען
האט איהם אנגעטון לעבעדיגע יסורים. מען האט איהם צוויי לאנג
געמיטשעט ביז דער ר' ארי' רוצח האט זיך מודה געווען. אז ער
האט ר' ישעי' מאכטשניק געווארפען דעם שטיוועל אין קאפ אריין.
און ער האט דערזעהלט פאר די חברה לייט אז ער האט געמיינט,
זו דאס איז איין אוצר.

די חברה האבען טאקע אויף פערשטאנען נאך זיינע רייד נאך,
זו ער האט דעם ר' ישעי' מאכטשניק אומגערין געטויט. איבער
דעם דארף מען דעם ר' ארי' רוצח נאך צו קנסן.

די חברה האבען אנגעהויבען צו קלערען וואס מען זאל טהון
מיט דעם ר' ארי' רוצח. איז געבליבען צווישען זיי. אז ר' ארי'
זאל געבען פינף רובל קנס און דער נאמען רוצח זאל בלייבען אויף
קינדס-קינדער.

